

NOTES SOBRE LA F.P. PÚBLICA DE PALMA (I)

INTRODUCCIÓ

L'FP reglada del sistema educatiu de l'Estat Espanyol establert per la Llei General d'Educació de l'any 70 (1) té com a finalitat específica la de capacitar els alumnes per a l'exercici de la professió escollida i, també, possibilitar la continuació de la seva formació integral (2). **L'article 40.2 a)** de l'esmentada llei és taxatiu quan assenyala: **"Deberán acceder a los estudios y prácticas de Formación Profesional de primer grado quienes hayan completado los estudios de la Educación General Básica y no prosigan estudios de Bachillerato"**. L'obligatorietat d'aquest nivell d'ensenyament es troba refrendada pel Decret 2459/1970 de 22 d'agost (BOE de 5 de setembre) que en reafirma el caràcter gratuït a tots els centres estatals. Els no estatals hauran d'esser subvencionats per l'Estat **"en la misma cuantía que represente el coste de sostenimiento por alumno en la enseñanza de los Centros estatales, más la cuota de amortización e intereses de las inversiones requeridas"**(3). Tot això comporta una problemàtica concreta:

Es un fet que els alumnes que no han aconseguit el títol de Graduat Escolar i es matriculen a l'FP-1 com a única alternativa per tal de continuar escolaritzats, no tenen, en molts de casos, la motivació adient per tal de cursar aquests estudis: el nin/a es troba del tot immers dins un període prou crític, l'adolescència, que coincideix amb el seu desenvolupament integral com a persona, per la qual cosa no sembla oportú imposar-li cap tipus de condicionament acadèmic que determini de qualque forma el seu futur professional. Efec-

tivament, l'adolescència **"es un período de transición en el cual el individuo pasa física y psicológicamente desde la condición de niño a la de adulto"**(4).

Si bé és cert que els darrers cursos s'han posat a l'abast altres possibilitats -aules d'educació compensatòria, d'acollida, mòduls professionals -aquestes no han passat d'esser alternatives aïllades i encara en fase d'experimentació.

Les conseqüències immediates d'aquesta ordenació acadèmica corresponent al període 14-16 anys han estat fonamentalment:

- a) La necessitat d'incrementar de forma gradual l'oferta de professions/especialitats -sobretot a l'FP-1 -arreu de tot l'Estat per tal de poder atendre la demanda que es deriva de les circumstàncies abans esmentades: a Palma aquest increment ha estat, durant els deu darrers anys, de quasi el 50%.
- b) La necessitat d'augmentar la infraestructura dels centres d'FP quant a material i personal.
- c) L'elevat índex de fracàs escolar -durant el curs 79/80 més d'un 50% a l'FP-1 (5)- detectat en aquest segment del sistema educatiu.
- d) L'exagerada taxa de desescolarització -un 30% l'any 83 (6)- que s'ha anat produint entre els alumnes de 14 i 15 anys, edat en la qual encara no és permesa la integració dins el món laboral.

Aquest petit estudi, que es presentarà en dues parts, ha resultat de la síntesi d'un treball més ample elaborat el curs passat (7), i pretén fer una anàlisi d'aquests aspectes particularitzat als centres de l'FP pública de Ciutat. Creim que també pot tenir utilitat per tal d'actualitzar, en part, un treball sobre l'FP a Mallor-

ca aparegut en aquesta mateixa revista durant el curs 78/79 (8).

Les fonts utilitzades per tal de recaptar la informació adient, han estat les pròpies Secretaries dels centres objecte d'estudi a través del seu personal, les seves memòries, l'estadística anual del MEC, la Inspecció Tècnica i la Direcció Provincial.

Cal dir també que els centres que s'han analitzat s'han classificat en tres tipus: industrials -Politànic i Centre de Capacitació Agrària (C.C.A.)-, de serveis -Borja Moll i Juníper Serra- i mixtos -el Verge de Lluc-. El C.C.A. s'ha considerat com a industrial atès que l'especialitat que s'hi ha impartit fins ara és més afí a aquesta classificació que a la de serveis.

DESCRIPCIÓ DELS CENTRES I ANÀLISI DELS SEUS RECURSOS

Dins la nostra ciutat la distribució dels instituts de Formació Professional públics presenta una elevada dispersió geogràfica (gràfic 1). Així, mentre el Politànic és l'únic institut amb una localització pròpiament centrada, altres tenen una situació pròpiament d'extra-radi, com és el Juníper Serra -situat a Son Cladera- o es troben a l'Eixample, cas del Borja Moll, que es troba al Polígon de Llevant. La resta de centres -Verge de Lluc i C.C.A.- es troben fora del nucli urbà.

Pel que fa a la relació transport públic-situació física, el Politànic és l'únic centre que compta amb una comunicació privilegiada. Els altres presenten situacions diverses: mentre el Verge de Lluc, Juníper Serra i Centre de Capacitació Agrària disposen de qualque línia d'auto-

bús per tal d'accedir-hi -la 12 en el primer cas i la 10 en els altres dos- el Borja Moll, centre amb un nombre d'alumnes molt important, no disposa d'una comunicació de transport públic adient, i és la línia del carrer de Manacor la més pròxima.

audiovisuals, museu d'electrònica, biblioteca per a tecnologia, laboratori per a fotografia, aula per a informàtica, a més dels corresponents tallers i altres espais físics d'ús normal -Sala de Tutories, despatxos pels càrrecs directius, Gabinet d'Orientació, De

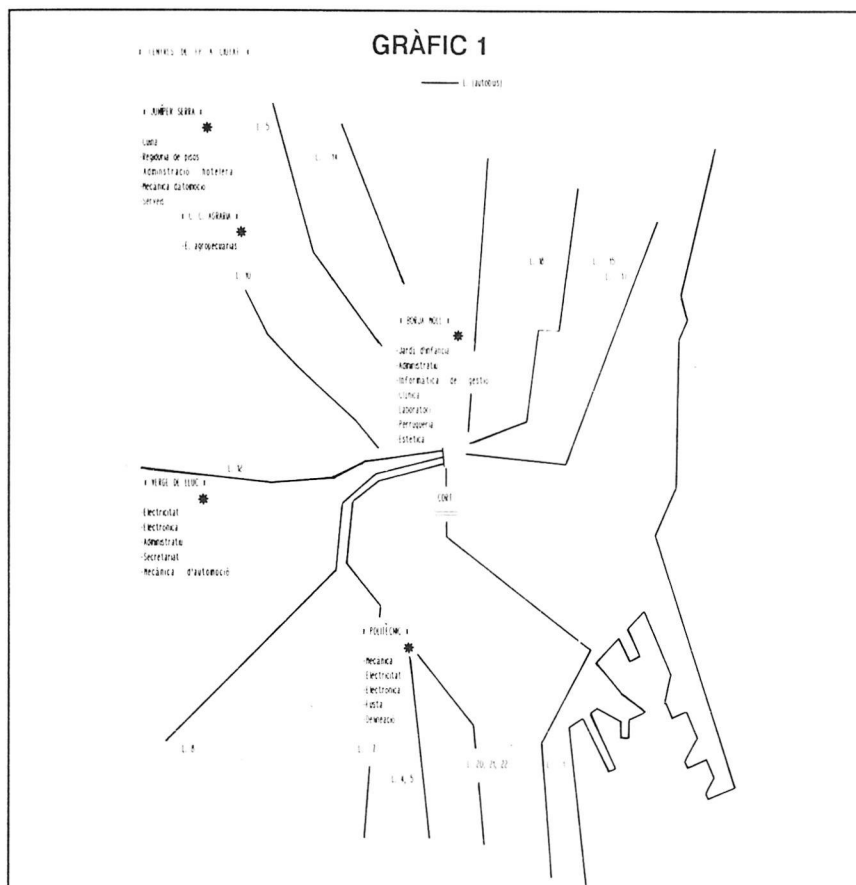
El Centre de Capacitació Agrària té una història particular: l'any 1919 la Diputació Balear va cedir onze hectàrees de la finca de Son Ferragut -adquirida el 1914- al Ministeri d'Agricultura que inicià la construcció de l'actual edifici que fou acabat set anys més tard. Fins el 1973 la finca es va dedicar a l'experimentació d'ametllers i el 1980 es transfereix el Servei d'Extensió Agrària a l'ent preautonòmic (Consell General Interinsular), però no així la Formació Professional, que d'ençà el 1977 també disposava d'una residència situada a la Platja de Palma per a 80 joves. Actualment no té alumnes amb edat escolar i sols s'utilitza per impartir un ensenyament de Capacitació Agrària segons la normativa 797 del Mercat Comú (Curset de Garantia Social). Fins el passat curs s'hi podia cursar la FP-1 corresponent als estudis de Tècnic Auxiliar en Explotacions Agropequàries. Per cursar el Segon Grau d'aquesta branca, els alumnes havien de desplaçar-se a la Península.

El Centre disposa -entre altres espais d'ús comú- de magatzem polivalent, aula de pràctiques, taller per a maquinària, residència per a bidell i una instal·lació de rec per goteig.

A l'annex 1 es presenta un resum de la infraestructura de cada centre que permet una comparació entre tot ells.

Quant a la dotació econòmica, i analitzant el període comprès entre els anys 82 i 87 (veure el gràfic 2), s'observa que el Politècnic rebé 4734 pts/alumne front a les 5100 del Borja Moll (dades corresponents a l'any 82). Durant l'any 87 les xifres foren 10062 i 9275 respectivament. Això comporta increments, durant el període esmentat, del 52.9% i 47.5%

GRÀFIC 1

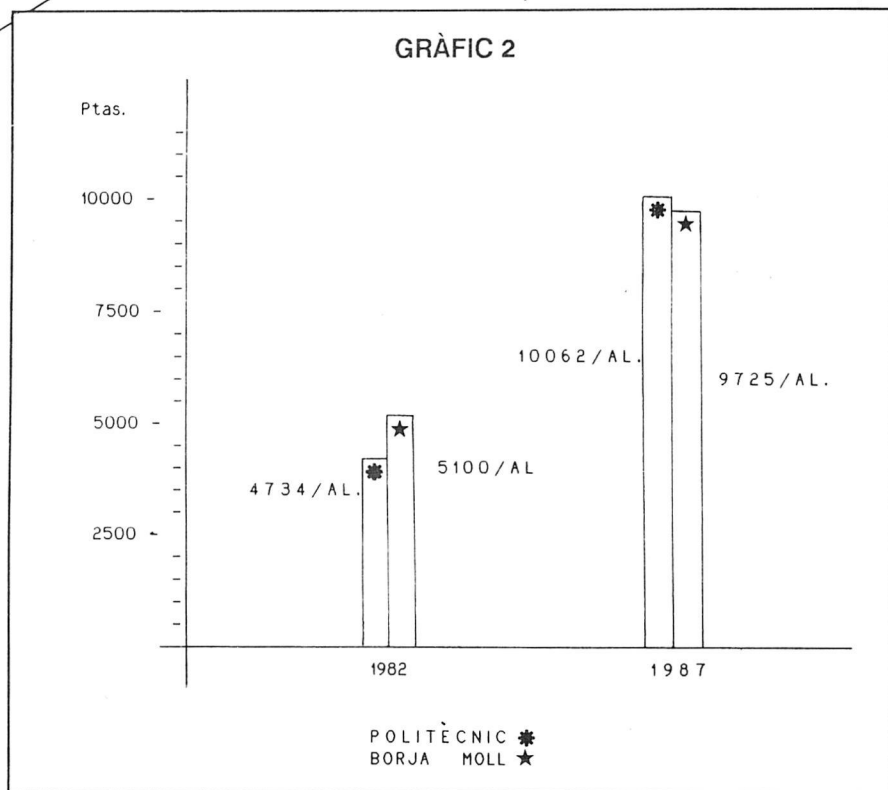
Com pot observar-se, també, al gràfic 1, els instituts d'FP públics de Palma presenten un grau d'especialització elevada en relació a l'oferta de professions-especialitats, per la qual cosa l'oferta educativa no es troba geogràficament compensada; així, per exemple, la rama sanitària s'imparteix sols al Borja Moll, l'agrària al Centre de Capacitació situat al carrer d'Eusebi Estada, les de fusta i electricitat al Politècnic, la d'hosteleria al Juníper Serra, etc.

La infraestructura dels cinc centres de FP de Ciutat presenta sensibles diferències: mentre el Politècnic -el millor dotat amb diferència- gaudeix de dues aules per a

partaments, etc-, el Juníper Serra encara es troba en fase de normalització: els tallers d'hosteleria fins al curs passat encara eren impartits a l'antiga escola del carrer de Font i Monteros. Aquest centre disposa de menjador -fa poc temps- i el gimnàs està dotant-se del material adient.

El Borja Moll i el Verge de Lluç tenen dotacions acceptables. El primer disposa de bar, laboratoris de Física, Química i Clínica i zones esportives habituals per a aquests tipus de centres i el segon els tallers adients per dur a terme les especialitats que s'hi poden cursar: Electricitat, Electrònica, Administratiu, Secretariat i Mecànica d'automoció.

* El Politècnic i el Juníper Serra presenten una minva de l'índex de saturació. El primer a causa del trasllat de l'especialitat d'automoció al Juníper

augment progressiu de la demanda d'aquest tipus de places. L'elevat índex del Borja Moll preveu la possibilitat de saturació en poc temps.

La resta de centres no són significatius, perquè o bé hi manca aquest tipus d'ensenyament -cas del Centre de Capacitació Agrària- o bé fa poc temps -un o dos cursos- que l'ofereixen.

Alhora d'avaluar la quantitat/qualitat de l'oferta educativa es pot concloure (veure taula 2) que totes les professions amb un cost més elevat per alumne es poden cursar al Primer Grau de la FP pública de Ciutat, mentre que no passa el mateix amb la FP privada.

Així, el Centre Politècnic, de caire industrial, i que presenta una oferta de professions-especialitats relacionades amb el sector secundari -mecànica, electricitat, electrònica,...- presenta un increment de recursos econòmics superior al Borja Moll, on la seva oferta educativa es troba relacionada amb el sector terciari o de serveis: administratiu, sanitari, perruqueria, jardí d'infància, etc.

La resta de Centres que configuren la FP pública a Ciutat, no s'inclouen dins aquesta anàlisi a causa que l'any 82 no es trobaven gestionats pel MEC.

Respecte a l'índex de saturació, definit com a relació entre matrícula i capacitat -entesa com a nombre de places tècnicament assignades a cada centre- es manifesten diferències apreciables, que es reflecteixen a la taula 1, i que es poden sintetitzar en els següents punts, referits als règim diürn:

Serra, i aquest a causa que d'ençà el curs 86/87 ofereix un increment de places prou elevat. * El Borja Moll i el Verge de Lluc es mantenen dins una certa estabilitat sense arribar al grau màxim de saturació el primer i sobre-passant-la més d'un 50% l'altre.

* El Centre de Capacitació Agrària presenta fluctuacions segons la demanda de matrícula als diferents cursos. Durant el curs 87/88 aquest Centre presenta una minva notable en l'índex de saturació donat que ja no es varen oferir places de primer curs de FP-1 i sols es va cursar el segon.

Quant al règim nocturn, el Politècnic i Borja Moll presenten

TAULA 1

Índex de saturació dels centres de FP de Ciutat.
Dades expressades en %

	80/81	81/82	82/83	83/84	84/85	85/86	86/87	87/88
Politécnic	156	146	151	149	151	123	110	81
J. Serra	135	128	101	100	117	145	130	63
B. Moll	96	91	88	84	85	89	94	94
V. Lluc	152	132	107	122	132	180	140	141
C.C.A.			112	75	87	80	77	27

Per acabar, es pot assenyalar que existeix un nombre d'especialitats superiors a l'ensenyança pública respecte a les ofertes per a la privada: mentre que la primera disposa del 75% de les especialitats -24 professions-, la segona només té una oferta de 6 professions, la qual cosa suposa que sols se n'hi poden cursar un 25% del total.

TAULA 2
Nombre de centres públics i privats de Ciutat on es poden cursar les professions més costoses

	Mecànica	Electricitat	Electrònica	Fusta	Mecànica d'autom.
FP 1 Públ.	4	10	4	3	8
FP 1 Priv.	0	0	4	0	1

CONCLUSIONS

1. La deficient distribució geogràfica dels centres i el seu elevat grau d'especialització, provoquen una descompensació en l'oferta de professions-especialitats.
2. La infraestructura del instituts de FP de Ciutat és acceptable, essent el Politècnic el millor dotat de tots.
3. Els centres amb especialitats industrials reben una assignació econòmica per alumne superior als de serveis.
4. L'índex de saturació es troba estabilitzat al règim diürn; el nocturn presenta valors més baixos i que van incrementant-se de forma progressiva.

5. L'FP 1 pública disposa d'una oferta superior a la privada i assumeix la demanda de les professions que requereixen un cost per alumne més elevat.

REFERENCIES

- (1) Ley General de Educación y Financiamiento de la Reforma Educativa y disposiciones complementarias. Servicio de Publicaciones del Ministerio de Educación y Ciencia y Boletín Oficial del Estado. Madrid, 1977.
- (2) *Ibidem*, art. 40-1.
- (3) *Ibidem*, art. 94-4 a).
- (4) HURLOCK, E.B.; (1980), Psicología de la adolescencia, Ed. Paidós, Barcelona, pág. 15.
- (5) La Reforma de las EEMM. Perspectivas y enfoques pedagógicos. ICE Universidad de

Deusto. Ediciones Mensajero. Bilbao, 1984, págs. 19 y 20.

(6) GONZALEZ ANLEO, J.L.; (1985), El Sistema Educativo Español, Instituto de Estudios Económicos, Madrid, pág. 80.

(7) CARABALLO, F. i altres; Mapa Escolar de la Formació Professional Pública de Ciutat, Departament de Pedagogia i Ciències de l'Educació, Ciutat, curs 87/88.

(8) AMER, A. ; DAVIU, G. i SERRA, M.; La Formació Professional a Mallorca. Pissarra nº 22. Setembre 1979.

Francesca Caraballo
Joan Estaràs
Francesca Font
Joana Font
Miquel Palou
Cecília Valls
Antònia Vallverdú

LEZAMA

CENTRO DE RECURSOS
PARA LA ENSEÑANZA
DE LA LENGUA

ELT - Deleg. ALHAMBRA - Ed. SECO OLEA

Fco. Suau, 14 bjos. 07010 Palma de Mallorca - tefno. 754476

ANNEX 1				
	POLITECNIC	B. MOLL	V. DE LLUC	J.SERRA
1.- Dependències				
Sala de Visites:	SI	NO	NO	NO
Sala de Tutories:	SI	NO	SI	SI
Despatxos seminaris:	SI	SI	NO	SI
Urgències mèdiques:	NO	SI	NO	NO
Administració:	SI	SI	NO	SI
Sala de professors:	SI	SI	SI	SI
Area de direcció:	SI	SI	SI	SI
Bar/menjadador:	SI	SI	SI	SI
Aula magna:	SI	SI	SI	NO
Gabinet orientació:	SI	SI	NO	NO
Altres	SI(Psicòleg)	SI	SI(APA)	SI
2.- Aules				
Informàtica:	SI	NO	SI	NO
Audivisuals:	SI	SI	SI	SI
Altres:	SI(Tecnol.)	--	--	--
3.- Laboratoris				
Física:	SI	SI	SI	SI
Química:	SI	SI	SI	SI
Cs. Naturals:	SI	SI	SI	SI
Idiomes:	NO	SI	NO	NO
Fotografia:	SI	NO	NO	SI
Reprografia:	NO	NO	NO	NO
Altres	-	SI(Clínica)	-	-
4.- Tallers (propis de les distintes especialitats)				
	SI	SI	SI	SI
5.- Magatzems				
General:	NO	SI	SI	NO
Per tallers o lab.:	Alguns	NO	NO	SI
6.- Biblioteca				
Local:	SI	SI	SI	SI
Nº de fons biblio.:	5000	3000	2000	--
7.- Zones esportives				
Gimnàs:	SI	SI	SI	SI
Vestuaris:	SI	SI	SI	SI
Camps esportius:	SI	SI	SI	SI
7.- Vivenda bidell:				
	SI	SI	NO	SI
8.- Adscripció a projectes. Nº:				
(Atenea, Mercurio,...)	4	2	0	1
9.- Seccions				
Pares/Alumnes:	SI/SI	SI/SI	SI/NO	SI/SI
10.-Varis (Museus, Observatoris,...)				
	SI	-	-	-

(No s'ha inclòs el CCA a causa que ja no disposa d'alumnes en edat escolar)